

Effektiva kranar sparar energi

När handtaget på en vanlig ettgreppsblandare förs mot fullt flödande varmvatten och släpps där är energiförbrukningen mycket hög.

Med en resurseffektiv blandare återgår handtaget automatiskt till ett "energisparläge" med lägre temperatur och flöde på vattnet. Det sparar energi och vatten. Ett hushåll kan i genomsnitt nästan halvera sin energi-användning för varmvatten om man byter ut sina gamla kranar mot nya i kök, tvättställ och dusch. Dessutom kostar en resurssnål kran bara en hundralapp mer.

En femtedel av villahushållets energi används till varmvatten. I lägenheter är andelen ännu högre. Men det har visat sig att mycket varmvatten används i onödan, bland annat vid tillfällena då det inte spelar någon roll om vattnet är varmt eller kallt.

Efter målmedveten teknikutveckling finns nu blandare för kök, tvättställ och dusch som anpassar förbrukningen efter det verkliga behovet. Byter du till nya blandare på tre platser i hushållet kan energiåtgången minska med mer än 1 000 kWh per år. I många fall kan man spara upp till 40 procent av sin energianvändning för varmvatten.

Varmvatten väljs aktivt

Energibesparingen beror på flera funktioner hos de nya blandarna. De är snålspolande och ger samma vattentryck och spolningseffekt med en mindre mängd vatten. Jämfört med marknadens mest sålda ettgreppsblandare för dusch, kök och tvättställ sparar de nya energieffektiva blandarna i genomsnitt cirka 40 procent av både energi- och vattenförbrukning.

Duschblandaren kombineras med ett munstycke som ger optimal storlek på dropparna. Dropparna får inte vara för små för då förlorar de värme innan de träffar kroppen. De får inte heller bilda strålar eftersom du då inte

får känslan av en heltäckande dusch.

Vanliga ettgreppsblandare för kök och tvättställ ger blandat varmt och kallt vatten när handtaget är riktat rakt ut. De nya effektiva blandarna utgår i samma läge från en lägre inställd utgångstemperatur, eftersom det oftast inte är värme utan exempelvis en sköljeffekt man behöver.

Vill du ha ljummet eller varmt vatten måste handtaget aktivt föras åt sidan. För att få riktigt varmt vatten, över en viss förinställd temperatur, måste spaken hållas i ytterläge. När du släpper spaken fjädrar den tillbaka från hett läge. Förutom att funktionen sparar energi skyddar den mot skällning.

Varje blandare kan även ställas in individuellt efter vilken utgångstemperatur som önskas. Det gör även att blandarna kan anpassas efter varmvattentemperaturen i ett visst bostadsområde vid installation.

Sparar minst 1 000 kWh per år

Ett mindre hushåll kan spara minst 1 000 kWh energi per år med de nya blandarna. Dessutom sparar man en betydande mängd vatten. Besparingen i en mindre lägenhet blir 9 200 kronor, räknat på att blandarna har en livslängd på femton år och med en realränta för investeringen på fyra procent.

Ett större hushåll som använ-

der 5 000 kWh energi per år för sitt varmvatten kan spara cirka 1 600 kWh varje år genom att byta till nya blandare. Den sammanlagda besparingen för en villa blir då 15 800 kronor under femton år.

Tre ”vanliga” blandare för kök, tvättställ och dusch från vinnaren av teknikupphandlingen, AB Gustavsberg, kostar tillsammans omkring 3 200 kronor inklusive moms. De resurseffektiva blandarna kostar bara 300 kronor mer. År 2007 beräknar Gustavsberg att den nya tekniken blir standard på alla blandare från företaget.

Blandaren har fått nytt utseende sedan den vann upphandlingen, men funktionerna är desamma.

Minskad miljöpåverkan

Om alla svenska hushåll byter till resurseffektiva blandare minskar den nationella energiförbrukningen med minst 4 TWh. Det motsvarar

den totala energianvändningen i 160 000 villor. I motsvarande grad minskar då även belastningen på miljön.

Sedan Gustavsbergs blandare utsågs som vinnare 2003 har den väckt uppmärksamhet på marknaden. Blandaren har provats hos Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut och energibesparingen är i dag ett argument för tillverkaren att det blir lönsamt för bostadsbolagen att byta alla sina gamla armaturer vid renovering. Investeringen betalar sig snabbt i minskad energiåtgång.

Teknikupphandling

De nya energieffektiva blandarna har utvecklats i en teknikupphandling som genomförts av Statens energimyndighet och Stockholms stads kansli för det lokala investeringsprogrammet (LIP). Teknikupphandlingen påbörjades år 2000 och den vinnande blandaren från AB Gustavsberg utsågs under 2003.

Den har testats i laboratorium av Norsk Byggeforskningsinstitut och i en fältmätning som genomförts av Teknologisk Institut i Danmark.

En beställargrupp som har ingått i upphandlingen har beställt de nya blandarna. I gruppen ingår följande organisationer och företag: HBV, Familjebostäder, JM AB, Villaägarnas riksförbund, SBC Sveriges Bostadsrättscentrum AB samt experter från Boverket och Svensk Industridesign.